

REVISTA ORĂŞTEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primeșc.
Abonamentele să plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva“ în Orăştie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât banii de abonament cât și pentru insertiuni, sunt să se trimit la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăştie (Szászváros).

Un lucru frumos.

Comitetul «Reuniunii femeilor române» din comitatul nostru, a trimis prin toate comunile, la adresa căte unei ori două doamne, preotese, învățătoare ori terance fruntașe, următorul apel, pe care îl recomandăm și noi cu toată căldura penitru și urmat:

Prea stimată Doamnă,

Având noi dorința ferbinte de a porni „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei“ pe drumul unui avânt mai puternic, mai vîdit ca în trecut, am luat unele hotărîri ce credem că sunt menite a-i da acest avânt, și a pune în mișcare și lucrare mai viuă pe membrele și membrii ei.

Firește însă, că noi în de noi, comitetul, nu putem, pe lângă toată bună-voință, mișca și șurni la lucrare precum am dori, fără de ajutorul grațios al celor mai harnice membre și binevoitoare ale Reuniunii.

Pentru aceea ne-am luat voie a ne adresa prin aceasta, și cătră on. D-Voastră, rugându-Vă mult, să binevoi-ți a ne da tot sprînginul întru lucrarea ce vom să pornim.

Eată anume ce dorim:

I.

Subscrisa presidentă am avut, oca-sional, norocirea de a face cunoștința cu dl Ludwig Schmidt, director dominal în pensiune al reșposatului archiduce Albrecht, German din Viena, care în o călătorie a sa prin Ardeal a cercetat și casa părinților mei, unde a vîzut multe lucruri de mâni femeiești din popor, te-sături, brodării, covoare, etc., din cele mai frumoase, mai reușite. A stat mirat Germanul în fața acelor lucruri de mâna, și întrebând despre ele, 'i-am dat lămurirea că acelea sunt produse ale mânilor harnice și măiestre ale terancei române, și că în comitatul Hunedoarei, de pildă, avem o Reuniune de femei, care 'și-a pus de întări a ființei sale,

încuragiarea terancei române în culti-varea mai departe a acestor lucruri, cari sunt o dovedă despre hărnicia și gustul ei estetic fin.

Și a admirat Germanul această în-sușire a teranelor române, despre care el n'avea idee, ori cel mult o idee slabă, formată din clevetele și calumnile aruncate asupra noastră de dușmanii nostri prin scrieri și foi. Și ne-a povestit cum în Viena este o firmă, o prăvălie mare, care se ocupă numai cu vinderea de astfel de lucruri de mâna, pe care le vinde cu bune prețuri, deși, recunoștea însuși, acele lucruri sunt departe a fi aşa frumoase cum sunt acestea ale teranelor române!..

Ear' intors în Viena și neputîndu'-i se desface din gînd chipul frumoaselor lucruri văzute în Ardeal, Germanul 'mi-a trimis o scrisoare foarte măgulitoare la adresa Româncelor, în care îmi face cunoscut, că firma de care am pomenit mai sus, ar primi bucuros și prea frumoasele lucruri de mâna românești, spre a le vinde, și mă îndeamnă să facem încercări cu terancele noastre, să trimitem.

M'am gândit îndată la «Reuniunea femeilor» noastre, că nimeni nu e mai chemat a face pași în această privință ca tocmai ea. Am adus-o la cunoștința comitetului, ear' comitetul ne-a îndrumat să ne adresăm în cauză cătră toate sti-mabilele membre ale Reuniunii precum și cătră acele dame și domni chiar, cari poate încă nu's membre ale Reuniunii, dar' le cunoaștem ca membre harnice ale societății noastre românești, și despre cari sperăm că adresându-ne cătră din-sele, nu o să rămână reci la glasul nostru.

Eată pentru-ce vă rugăm dar', prea stimată:

Comitetul «Reuniunii femeilor» a hotărît să ne punem în legătură cu firma vieneză, și adunând lucruri frumoase de

mână, să trimitem din restimp în res-timp, căte un transport, spre a fi des-făcut acolo.

Vă rugăm, prea stimată Doamnă, se o faceți aceasta cunoscut celor mai măiestre țesătoare și cusătoare din comuna D-Voastre, împărtășindu-le toto-dată că:

lucrurile trimise (măsărîte, stergare, șorțuri [oprege], cămăși etc.), ele le vor prețui după că cred că sunt vrednice, și, vînzîndu-se, prețul ce ele 'l-au pus, li-se va trimite în bani acasă. E spre binele fiecărei însă, să nu pună lucruri prețuri căt nu sunt vrednice, căci nu pot trece, ci vor face numai spese Reuniunii cu drumul și adusul ear' înapoi. La prețuire să nu se uite, că de aci la Viena se trimite cu cheltuială, și în jurul vînderii încă e oare-care cheltuială, și toate trebuie să se acopere din prețul cu care de fapt se vor vinde acolo.

Cel dintâi bun prilegiu pentru des-facerea de astfel de marfă, este Crăciunul și Anul-Nou, când unele și altele din acele lucruri pot fi cumpărate spre a fi făcute daruri de sărbători ori Anul-Nou cu ele.

Și noi tare am dorî, ca pe Crăciunul catolic, să putem avea deja trimis un transport.

De aceea Vă rugăm: îndemnați pe terancele ce cunoașteți ca mai iște în această privință, să se pună pe muncă grabnică, și să gătească fiecare ce crede că mai trumos și mai drăgălaș, și apoi sau prin stim. D-Voastră, sau de-adreptul, să le trimite până cel mult în 12 Decembrie n., la adresa subscrisei presiden-te în Deva. De aici în 15 Decembrie, arangiate și puse la loalaltă, lucrurile vor fi trimise prăvăliei cu care vom avea legătură, ca să poată fi puse în vînzare în ajunul sărbătorilor. Îngăduindu-mi împregiurările, subscrisa presidentă voi merge însamă, în persoană, cu întâiul

transport, spre a stabili și mai bine înțelegerea și a pune întreprinderea pe un temei de tot bun.

Vă rugăm însă, stimată Doamnă, să îndemnați pe terancele ce se vor apuca să gătească căte ceva, să-și pună toate puterile ca să ne trimîtă lucruri aievea frumoase. Ear' când zicem frumoase, nu înțelegem deloc să fie lucrurile încărcate de împreștri și imitații de pe ceva modele străine! De loc! Tocmai acestea n'ar avea preț! Ci înțelegem să fie alcătuite din forme origi-nale, așa cum le poți vedea și în casa terancei însăși, pe țesăturile ce ea 'și-le-a făcut pe seama proprie, pe culmea ei.

Ca să fim și mai bine înțeleși, Vă spunem o întîmplare:

În toamna asta, prin Septembrie, s'a aranjat la Tatatorváros (com. Komorn), cu ocazia manevrelor împărătești, un bazar de binefacere în scopul ca din venitul lui curat, să se ajută neorocîții prin marile încări de ape de acolo. Baronesa Helena Ditsfurth, se pusese în fruntea mișcării de ajutorare, și dînsa s'a adresat și subscrisei presidente cu rugarea să trimite ceva lucruri de mâna spre a fi acolo vîndute. Fiind timpul scurt și trebuind să trimitem îndată ce vom putea, am adunat prin mijlocirea catorva dame harnice și binevoitoare Reuniunii, vre-o 30 de lucruri: cămăși, stergare, cătrințe, peptărele etc. Nu erau însă lucrurile făcute anume, ci luate așa de-a gata ce s'a aflat și de unde ai putut. Si le-am trimis. Cele originale au fost mult lăudate și apre-ciate. Era între ele cu deosebire o cătrință [opreg] cu adevărat frumoasă, de-ți opria ochii pe ea, so tot vezi! O țesătură ce dovedia și gust și mă-iestrie la Româncuța ce a gătit-o. Si acea cătrință a fost vîndută și încă scump plătită: cu 25 fl.! Dar' și meritat.

Vrem să arătăm prin aceasta, că ceea-ce e cu adevărat frumos, se pre-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTEI“

Amurg.

I.

Eu n'o mai iubesc, dar' mă 'ndeamnă
O urmă de vechiu obiceiu
Să trec în amurgul de toamnă
In dreptul ferestrilor ei.

Si dacă mai cat între gratii,
Nu cau acum, ca 'n trecut,
Trecând să mă 'nchin adoratei
Sau umbra-i, trecând, să-i sărut.

Ci nu știu... aș vrea să mă vadă
Si par'că în urmă n'asi vrea...
S'o văd, dar' așa ca să credă
Că nu mă abat pentru ea.

Ci nu-ș-ce-mi întârzie mersul,
In dreptul ferestril când trec
Simt ear' că mă 'mrejuie versul
Si earăsi dureri mă plec.

Mă mustru — și-mi cau de cale
Dar' gându 'napoi mi-l trimet;
Si stau încă mult timp în vale:
Au nu m'o chiama îndărăt?..

Badea Cărțan la Roma.

Cine nu cunoaște astăzi pe badea George Cărțan!. Trebuie să fiu un cetățean foarte obscur-ca să nu fi avut cinstea, măcar odată în viață, să fi fost cercetat de acest bun patriot. Dela dl Bursan până la Felix Faure; dela Imbriani la Crispi; dela Carpați la canalul Mânecea, — toată lumea și toate locurile sunt cunoscute în persoană de neobositul Român.

In anul măntuirii 1895, cel-ce scrie aceste rînduri se găsea din întîmplare la Roma, într'o dimineață cam noroasă, plăcuit de singurătate și de vreme urâtă, — când sluga veni să-l vestească că un compatriot dorește să-l vadă. Din ochii clișitorii ai Italianului se poate prîncepe că «compatriotul» în chestie era cam ciudat.

— Cum îl chiamă? Spune-i să-ți dea o carte.
— Ce carte să-ți dea, domnule! că eu nici nu cred că asta-i compatriot de ai d-voastre. Trebuie să fie un fiu al necuratului.
— De ce?
— Fiindcă nu-i om ca toți oamenii. Dela genunchi până la gât în sus e vîrât într-un tap, ear' dela gât în sus într'o oaie. La ce-i întrebî, el răspunde mereu: «Mama Roma, mama Roma». Să vedeți ce e în stradă, vă spăriați. A întrerupt circulația trăsurilor. Tot orașul e la poarta noastră.

— Ce spui, bre?

— Zeu, domnule. Lumea zice că ar fi Menelik, venit la Roma pe ascunsele să-spioneze.

Incepe să fie interesant.

— Lasă-l să intre.

Sluga se uita la mine încremenit.

— Eu îl las să intre, dar' socotesc că ar fi bine să țineți revolverul la îndemnă.

După câteva minute, ușa se deschise, lung, domol, și o opincă năstrușnică se întroduce în domiciliu subsemnatului, ca într'o sub-prefectură, ear' după dînsul urmă o pulpană de zeche, după pulpană un umăr și după umăr un cap cu o căciulă căt roata. După-ce îsprăvi de intrat, se așeză lângă ușă.

— Bună vremea, domnișorule.

— Mulțumim dumnitale, bade. Da ce cauți pe tîrimurile astea?..

— Păi, știi, cum ii Românu: am venit și noi pe la Roma.

— Ba că să zici! Când ai venit?

— De venit am venit de vre-o patru zile, da știi, cum ii omu fără carte: încătră o dai, tot rău ieșe.

— Da ce 'ti-s-a întîmplat?

— Păi, ce să mi-se întîiple, eată că m'au luat niște vardiști de ăstia de-a lor și m'au dus la poliție.

— Așa degeaba?

— Păi, curat degeaba.

— Unde ești în gazdă?

— Nu's nicări.

— Unde dormi?

— Păi, nu dorm nicări,

— De patru zile de când ai venit, n'ai dormit?

— Nu se află. Da ce, par că de aia am venit eu, să dorm? Cum am sosit, cum e Joi, și numă m'am dus drept la Columna lui Traian. Apoi am mers așa tot pe ulițele ale înguste, până am ajuns la Sfântul Apostol Petru... Am fost și la Sfântul Apostol Pavel, și la Tibru. Acuma numă așa vrea să dau și de locu unde a arat Romul, cu păstorii lui, că eu de aia am venit...

— Numai de dorul lui Romul ai venit dumneata până aici?

— Păi dar' cum! Am venit, să văd Roma, că nu mai puteam.

— Si cum ai venit?

— Mai cu trenu, mai pe jos...

Cu căt omul vorbea mai cu accentul lui de peste munți și mai încurcat, amestecând și pocind numele stradelor, cu Sfântul Apostol Petru și Sfântul Apostol Pavel, cu Reea Sylvia și Moise de pe Nil, cu căt 'mi-se părea mai neînteleș și neexplicabil în scopul călătoriei

țuește, și trece ori unde, chiar și între de aceia, cari fug de tot ce e venit din mâni românești, și de aceea zicem să se străduiască iubitele țeranice țesătoare, a pregăti ceva aievea frumos și original!

Asta atât în folosul lor, ca să aibă mai bună nădejde că lucrurile vor trece, că și pentru cînventul, ca acolo, între străini, când va întreba Neamțul, ori Francezul, ori Englezul ce le va cumpea, că ce lucruri sunt acestea și i-se va răspunde că s' țesături de ale țeranelor române: aceia să admire pe țeranice însăși ce le-au țesut, și poporul lor, și bună idee să-i facă despre ele, că să dorească să le mai vadă lucrurile!

Reușind noi să facem o mișcare mai puternică în privința asta, multe sunt foloasele ce vom trage după ea, și ca singuratici și ca Reuniune și ca neam.

Ca singuratici: că țeranca cutare cu mâni măiestre, va putea să vadă după lucrul mânilor sale și oare-care folos material, oare-care răsplătire a muncii sale, mai ales în aceste zile grele pentru bietul popor econom, afară de aceea lucrând și azi și mâne cu grije și străduință tot mai bună, se va desărăchi fiecare, devenind tot mai meșteră și mai meșteră;

ca „Reuniune“, că se va trezi o mai viuă luare aminte față de Reuniunea noastră, care are într'adevăr așa de nobilă țintă, și se vor strînge mai mulți și mai multe în jurul ei, dându-i putință de a lucra mai cu folos întru binele neamului pentru care s'a înființat;

ca popor, ca neam, vom avea folosul, că cu lucrurile frumoase se va duce și numele de Român în locuri unde azi e aproape necunoscut, și cu bucată cutare de țesătură mândră va intra în salonul baronului cutare, a învățătului cutare, a oficialului cutare și numele de Român și încă impreunat cu o vorbă bună, cu o notă de simpatie.

Ear' acestea nu sunt foloase peste care noi să putem trece la ordinea zilei, neluându-le în seamă! (Va urma).

Stiri politice.

Cu prilegiorul sîrbărilor dela Iași, M. S. Regele Carol I. a fost salutat și de guvernatorul Basarabiei, în numele Tarului Rușilor. A fost anume trimis la Iași spre acest scop guvernatorul, lucru căruia i-se dă deosebită luare aminte, căci Regele Carol a mai fost la Iași în repetite rînduri, dar' guvernatorul provinției vecine nu a venit să-l salute.

*

Intre Sârbi și Bulgari s'e întemplat dese și chiar săngeroase frecări, mai ales prin Macedonia, provință ce nu-i nici a unora nici a altora, dar' unde ei trăesc amestecați și la care și unii și alții lăcomesc să o bulgărească ori sérbească. Intre altele eată ce să vestește că s'a întemplat zilele trecute:

«Președintele eforiei sârbești din Bitolia a fost ucis primind patru lovitură de pumnale dela patru bulgari.

«Ucigașii au fost prinși de poliție, care a aflat că unul dintre ei este secretarul Agenției comerciale bulgare din Bitolia.

Această crimă va da loc unei încordări între Sârbia și Bulgaria. *

Ear' cea mai nouă și interesantă stire politică e, că în Sofia (Bulgaria) a început să apară o foaie sub numirea «Confederația Balcanică», care, dacă ar fi după doința celor ce o conduc, ar face mari schimbări în mapa Europei, schimbări altfel, care la multă lume le-ar face placere, și de care, e taina viitorului, de se va putea scăpa cu vremea Europa ori nu...

Eată cum ar împărtă conducătorii acelei foi, lumea pe la noi:

Bulgaria să mai capete Macedonia, Tracia, Dobrogea, Nișul, Pirotul, Vanja și Lescovațul; Sârbia în schimb pentru cesta din urmă să-și ie Coossa, Bosnia și Herțegovina. România în schimb pentru Dobrogea să capete Bucovina, Ardealul și Basarabia. Grecia să-și ie Epirul, Tessalia și Creta. Muntenegrul Dalmatia.

Cam îndrăsnești, dar' — plan!

*

In Viena »dragoste« pentru Unguri crește al naibii! In 3 Nov. a fost acolo o mare adunare antisemita (contra Jidanilor) dar' s'a rostit în ea vorbirii fulgerătoare nu numai contra fiilor lui Israel, ci tot așa și contra fiilor lui Árpád!

*

Ministrul de externe al Imăreștei noastre a fost în 5 I. c. la Regele Italiei în Monza, trimis, negreșit, în treburi însemnate politice, căci Regele a chemat la sine, dela Roma, și pe ministrul seu președinte Rudini și pe cel de externe Visconti.

Dela Congresul național-bisericesc.

(Urmare și fine).

In ședința a 10-a s'a dat seamă despre averile bisericești ale Metropoliei pe 1895 și 1896, arătându-se că au fost chivenisite fără greș și că au crescut, în total, în 1895 cu 9229 fl. 04 cr., ear' în 1896 cu 11801 fl. 18 cr.

In ședința a 11-a consistorul metropolitan s'a îndrumat se facă un regulament privitor la procesele de despărțire, după introducerea nouelor legi, căci biserică nu va socoti desfăcută o căsătorie pe care a desfăcut-o legea civilă, până aceea nu va fi pertracată și desfăcută și de biserică!

S'a holărît ca „Regulamentul afacerilor epitropești“ să fie pus în aplicare provisorie.

In ședința a 12-a congresul s'a încheiat. S'a trecut asupra mai multor propunerile din ședințele de mai nainte, predându-se unele consistoarelor spre hotărîre, altele primindu-se, — ear' la încheierea a mai venit odată nainte pricina vicarului Goldiș dela Oradea, că, după votul archiereilor, să fie verificat de deputat. Congresul însă s'a împotravit de nou, și vicarul văzându-se earăi respins, lăpădat, s'a dat napoi de bunăvoie, declarând că își depune mandatul (puterea) de deputat și a părăsit îndată sala sfaturilor congresului, fără părere de rău a nimănui.

Exc. Sa Metropolitul a mulțumit membrilor pentru zelul arătat în cursul desbaterilor, ear' dl A. Mocioni a mulțumit Exc. Sale pentru conducerea cu tact a Congresului.

Mișcarea națională

In România e împinsă înainte pe cărări foarte bune de către comitetul central al „Ligei“ din București. A hotărît anume comitetul să înceapă un sir întreg de «conferențe» prin orașele din Țară, conferețe la care va fi poftit publicul orașelor și în cari i-se va vorbi asupra chestiei naționale: a menirii ce neamul românesc poate să aibă și a mijloacelor de cari va trebui să se folosească pentru a-și atinge ținta doririlor sale. La conferențe se va intra pe lângă oare-care plată mică, care se va versă în cassa Ligei.

In acest chip scop duplu se ajunge: cunoștința tot mai largă a causei naționale se întinde în cercuri tot mai largi și și Liga se ajutări, strîngând bani, pentru scopurile sale.

Dumineca trecută a fost întâia conferență de acest fel la Ploiești, vorbind dnii B. St. Delavrancea, literatul eminent, și Barbu Păltineanu. Dumineca viitoare va fi a doua la Craiova, frumosul oraș fost prin vremuri capitală a Olteniei. Cei 12 membri ai comitetului Ligei, vor alerga ca apostoli prin țară, din colț în colț, din margine în margine, propovîndu înșuflătire și tinderea mănei ajutătoare pentru frații lor amenințați de cutropire sub domniile străine, mai ales cei sub domnie ungurească!

Dumineca trecută a fost și la Brăila o mare întrunire națională, pusă la cale de studenții universitari. Adunarea a fost foarte cercetată și s'a prefăcut, pe străde, într'o adverătă și mare manifestație națională.

Stările dela Dobra.

O întimpinare.

Dobra, 2 Noemvrie 1897.

Învățătorul Popa Login din Câmpuri, în corespondență publicată în nrul din urmă al «Revistei Oraștice» atinge încătiva și stările noastre parochiale, zicând că numai singur corespondentul va fi de ideea de a trece la unire, nemulțumit fiind cu administratorul de acum, prin ceea-ce dinsul crede a colora situația astfel, ca și când afară de o singură persoană, toți cei alătri ne-am simțit nemulțumiti cu aceasta. Cum vîi d-ta, de învățător se scrie în acest chip despre ceva ce nu știu?

Vezi întâi declaraționea de trecere, subscrisă de credinciosii din Dobra, apoi să vorbești! Dacă ne-ar fi nouă Dobrenilor aşa de dragă persoana «Avram S. Pecurariu» nu am fi așternut instanțelor mai înalte atâtea plânsori, scrise pe conțuri de hărție și acoperite cu sute de subscríeri, ba trimițând și deputațiunii la Sibiu, cerând să ne se facă dreptate și să se întrevie pentru respectarea legilor noastre bisericești, statutul organic, față de nesocotitorul acelora! Află deci de învățător, și astfel toată lumea, că aici nu e vorba de nemulțumirea unei persoane, ci nemulțumirea și generală, și nici nu numai în parochia Dobra, ci în tractul întreg, căci dl Avr. S. Pecurariu prea s'a slobozit la volnicii, față de toți. O spunem verde că ni-ar fi rușine se vedem pe acest om pătimăș de șef al tractului, când el nu e în stare a conduce nici măcar un simplu sinop parochial, încât suntem săliți noi parohienii se trimitem 30 fl. prea Vener. Consistor ca se ne trimite comisar consistorial spre a face ordine.

Suntem cătră finea anului și parochia protopresbiterală Dobra încă nu e organizată; nu avem comitet parochial, nu nimic. Cu cine conduce dl Pecurariu trebile parochiale și cum? nu înțelegem! Atâtă numai vedem, că plângerile noastre zac uitate, ear' administratorul se simte cu mâna liberă la abusuri, mergând așa de departe că și-a ales chiar și membri ordinari pentru sinodul protopopesc din Dobra, persoane din protopopiatul Ilie, a fratelor, ca să-și procure «maioritatea». Din acestea am dedus că dl A. Pecurariu și «persoana grată» a celor de sus, care deducere-ni-a întărit-o însuși dl Pecurariu în biserică pe la începutul anului de față. Eram adunați în sinod — care însă nu s'a putut ține din cauza că dinsul voia cu 15 oameni ai sei se doboare peste 200 creștini contrari dinsului. Atunci urcându-se pe amvon, ne-a spus verde tuturor, că ori îl vom noi ori nu, dinsul tot ne va fi protopop, chiar și numai cu 3 voturi.

Atunci i-au arătat creștinii în biserică prescurile adunate de sub mesele din crîșmă, unde în presară dase un mare adâmlas de răchiu, socotind că cei ce vor bea din răchiu, măne o să-l spriginească în sinod, ear' ca se poate bea mai bine, li s'a trimis și o corfă cu.. prescuri! Ce se mai zici la asta? Multe ar fi încă de înșirat despre această persoană, dar' atunci «Revista Oraștice» ar trebui să se întărească pe 10 coale!

*

— Ai mâncat ceva, bade Gheorghe?

— Mâncat. Dar' nu prea știu cum să cer cele de trebuință. Că la pită îi mai zic eu pane, da incolo pace.

— La vin zi-i vino, știi parcă'i chema pe cinea.

El repetă încet «vino, vino».

— Adicătelea bagseamă că tot dela ei am luat noi și vinul, că ce ție-e vinul, ce ție-e vinol..

— Se prea poate, bade Gheorghe. Da eu zic că numai vorba am luat-o dela ei, că beutura o cunoaștem noi și mai înainte, pe când erau numai Daci. De când ne-am făcut Daco-Romani avem și beutura și numele.

Badea Gheorghe începă să încredează că rău.

— Da știi?

— Ie. Știi o țară, că am fost cătană..

Si numa am zis la ăla de se ține de mine:

«La noi, toți Romani, ca la voi. Vivat Roma!»

Si numa mi-a dat drumul.

— Si cum ai innemerit la mine?

— M'a indreptat fiul Părintelui Lucaci,

care este aci la studiu în seminar. Ba încă chiar mi-a dat un om să mă ducă, că nu de alta, da se ține niște netrebni după mine..

— Vezi, bade Gheorghe, ești îmbrăcat cam ciudat pentru dînsii.

— Ba eu zic, domnișorule, că e și pe aici lume proastă..

— Că dacă-i vorba pe aia, căți nu sunt îmbrăcați ca mine pe columnă?

— Așa este, da columnă nu umblă pe ulițe.

De astă eu aș zice să te îmbraci nemîște,

bade Gheorghe, și atunci să umbli pe unde-i vrea.

— Ti-om găsi și o gazdă, de ție-o veni vremea să dormi..

— Bine, să trăiți. Că mare bucurie e pe

mine în cetatea astă.. zeu, par că mă stredelea

la inimă doru.. mă îmbolnăveam de se în-

tempă știi să nu pot veni..

Făcă ce făcă și după vre-o zece minute,

Gheorghe al nostru se prezintă îmbrăcat nemîște, dar' cu namila lui de căciulă pusă săren-

gărește pe o ureche, ca să pară mai de oraș, și cu cămașă legată cu sfoară. Se mișcă otova, ca un lup, par că n'ar mai fi avut încheieturi,

— Da ce-i astă, bade Gheorghel.. Ce stai teapări așa? zici că-i fost cătană..

— Ie.

— Atunci ești deprins cu haine de oraș. Mișcă mânile și picioarele în libertate.

— Mișcă el de o parigorie mânile, dar' când să miște picioarele.. pace!

— Să mă ierți, domnișorule, nu-mi prea dă măna să mișc picioarele, că nu de alta, da alunec. Eu cu opincile merg măcar unde, dar' cu cisme de astă mă ţin la încheietură..

— Ii căutărăm o pălărie în locul căciulei, și dederăm să îmbucu ceva și plecă. Strengarii care îl aşteptau jos nu-l recunoscă, schimbă cum era, ear' el pută alergă în pace după sfîrșitii apostoli.

In urma lui, toată lumea din casă era mișcată. Pentru mine, badea Cărtan adusește, în depărtarea străinătății, nota emoționată a graiului românesc, a portului muntean, a îndrăsnelelor lui fataliste de a ajunge cu ori-ce preț la maica Roma; pentru ceilalți, nota admirabilă de puterea de străbatere a rasei latine, de geniul politic al marelui împărat, care împlinătase în cuiburile Carpaților sămânța vulturilor romani, și mai pe sus de toate, de misterioasa putere ce mină pre acest țără, jumătate conștient și jumătate inconștient, cătră obârsia neamului lui..

Duiliu Zamfirescu.

Judece cetitorii dacă e dreaptă sau nu e dreaptă lupta noastră, cari ne simțim datori a lucră să scăpăm tractul de acest om și să sprijinim reușita celui mai cvalificat dintre concurenți.

Văzind noi însă că acest om pătimă și fără tact și fără pricepere, se ține ca sigur și ni-o și spune înainte că e sigur că el ne va fi «capul» duhovnicesc al tractului și parochiei, ear nu cel ce merită, se nu ne ia nimenea în nume de reu, precum ni-a luat și onorata Redacție în nr. 41, că ne-am decis cu multă părere de rēu, a ne părăsi strămoșescă noastră religiune, și ne vor urma încă și alte comune din acest tract, căutându-ne măngăiere în sinul bisericii surorii; căci nedreptările ce ni-se fac în chip așa de «constituțional», nu le mai putem suferi.

Declinăm însă dela noi totul asupra celor ce ne împing la pasul acesta, și repetăm încă odată, că ceea-ce noi pretendem sus și tare e numai dreptatea, care s'a restabili prin delăturarea acestui om dintră noi, căci cu A. S. Pecurariu, nu voim se mai fin într'o turmă. Facă-se alegere liberă, și se va vedea că majoritatea covârșitoare a tractului e cu noi.

Aron Muntean, Ioan Comloș, Iosif Criste, preș. cor. grān. comerciant notar com. Adam Leșnican, Iosif Petrovici, Iaian Nandra, mag. postal. comerciant propr.

Vicente Leșnican, George Lacatușiu, proprietar. măiestru.

în numele lor 160 de parochiani din Dobra, — nu „unu”!

Ne supunem neînvinsei legi care cārmuește conștiția națională când ne împunem toate jertfele pentru desrobirea Românilor de dincolo.

Ei vor o patrie și astăzi Ungaria este «temnița naționalităților».

Fraților, să ne îndeplinim cu toții datoria, și fiți încredințați, că iubirea și energia noastră vor înzeci puterile lor de rezistență și de biruință.

Comitetul central al «Ligei».

M. Vlădescu, B. St. Delavrancea, S. Periețeanu-Buzău, Al. Lupașcu, I. C. Grădișteanu, D. S. Nenișescu, B. Paltineanu, A. D. Florescu, V. Al. Miculescu, Zefir Herescu, Anton Vanicu, C. Rădulescu-Motru.

Un gură-mare disciplinat!

In nrul 37 al »Revistei« a. c., am publicat sub titlul „Un șef postal rabiat”, atacul nesăbuit al postarului Balázus dela Hunedoara,

asupra dlui C. Dima. Ofensat în chip sălbatic, dl Dima a cerut postarului ungur *cartea de plângeri*, care este la toate poste, și în 2 rînduri viteazul care a avut curagiu și vătăma adânc pe un cetățean independent, n'a avut curagiu să dea carte, crezând poate, că ce, Valah prost, de-i spune că oficiul acela n'a carte, el n'șe mai stie ce se face și remâne cu atilismele în buzunar. »Valahul« însă știind că el s'a purtat frumos și e fără vină, s'a știut plângere la Direcția postelor la Cluj, precum și noi am învețat pe cetitorii nostri în repește rînduri. Direcția a făcut cercetare. Viteazul s'a svîrcolit cum a putut să scape teafăr, și-a luat «mărturia» și le-a învețat ce să răspundă și a tagăduit mai tot ce avuse hunismul să arunce în față cetățenului român. Totuși n'a avut frunze de ajuns să-și copere bălaura faptă, căci a căpătat dela Direcția postelor un »dorgalaș« mai bun ca un papricaș!

Direcția postelor în răspunsul ce l-a dat dlui Dima numește pe postarul ocos „postar iritător și bolnavicior“ (ingerlékeny és beteges természetű postamester) și cu asta vrea să-l mai ușureze pentru că l-a numit pe dl Dima »obraznic«. Dar! totuși îl împărtășește Direcția, că:

„Pe postarul de acolo (dela Hunedoara) văm pedepsi aspru pentru folosirea acestui cuvânt și pentru că nu 'ti-a dat carte plângerilor, și l-am îndrumat, ca pe viitor să dea fără nici o îndoire, carte plângerilor celor-ce vor cere-o, ori ar avea pricina de plângere, ori nu!“

Exprimându-mi adâncă părere de rēu pentru casul întemplat, am nădejdea, că în urma îndrumării primite, postarul pe viitor se va reține dela ori-ce provocare!“

Cluj, 24 Octombrie 1897.

Rauch m. p.
consilier regesc, director al postelor.

Eată și textul maghiar tradus mai sus:

„Az ottani postamester, az említett durva kifejezés használataért és a panaszkönyv ki nem szolgáltatásáért, szigoruan megbüntettem és egyúttal utasítottam, hogy a panaszkönyvet jövőre az azt kérő feléknél minden vonakodás nélkül adják át, akár van oka a felének a panaszra akár nincs.“

„A megírtént eset fölött mély sajnálatomat nyilvánítva, azon reményemek adok ki fejezést, hogy a vett rendeletet folytán a postamester jövőben minden sértő föllépéstől tartozkodni fog.“

Kolozsvár, 1897 octombrie 24.

Rauch s. k., királyi tanácsos, pt. igazgató.

NOUTĂȚI

Judele Moțiu în pensiune. Dl Ioan Moțiu, jude de tabă pe lângă tribunalul din Deva, un bărbat cu inimă bună și iubit de toți căți il cunosc, fiind înaintat în vîrstă, și-a cerut pensionarea, care i-sa și dat. De aci încolo vrednicul bărbat va purta grija mai ales a treburilor bisericești și școlare, d-sa fiind președintele comitetului parochial gr.-or. din Deva, pe care încă cu multă bunăvoie își duh de pace îl conduce.

O lămurire. În chestia »întimpinării« episcopului Majláth la Ilia, primim o lămurire, în care ni-se spune că dl protopop A. P. Pecurariu nu a ieșit de fapt într-o »întimpinăre« episcopului ungur, de pildă la gară ori în alt loc public, ci, e drept, i-sa presintat la locuință, după cum îi impuneau cerințele de curtuasie, și l-a agrătit numai cu câteva cuvinte, ca pe reprezentantul unei biserici cu care biserica sa gr.-or. trăește în bune raporturi interconfesionale. Ear așa lucrul să infățișează cu totul altfel, simplu act de curtuasie, și culpabil era numai cănd într-adevăr i-ar fi

ieșit de pildă la gară ori în alt loc public și acolo i-ar fi făcut ovății

DI A. Balteș — liber. Joi în 28 Oct. n. s'a întemplat la Cluj un lucru neasteptat: dl Andrei Balteș, responsabil pentru redacția »Tribunei«, și osândit în mai multe procese la vre-o 15 luni temniță, mai avea 6 luni de stat închisoare în ziua numită dinsul se trezește cu procurorul că vine, și deschide ușa și-l șeste că e — liber! L-a grațiat M. S. de restul pedepsei, la propunerea ministrului de justiție.

Libertatea lui însă nu va ținea mult, căci în aceeași zi când pe dl Balteș îl slobozau din temniță, Curia din Pesta întărea cea din urmă judecată dela Cluj, prin care același domn Balteș e osândit la alte 5 luni în procesul Mehadianilor! Unii tălmăcesc liberarea ca doar o urmare a mișcării naționale ce s'a pornit cu atâtă entuziasm după visita dela Pesta... N'a fi prea optimist? Atunci de ce nu a liberat și pe cei 4—5 din Segedin și Văș, tot osândiți politici? Nouă mai curând ne pare un miserabil de malitios pocion adus luptei Românilor în schimbul decorării lui Jeszenszky...

DI E. Cramaușel, profesor francez ce-a fost vara astă și pe la noi, interesându-se de starea poporului român, face cunoscut că, pe temeiul datelor ce i-a adunat, va începe să scrie în curând un sir de articoli în mare revistă »Revue des Revues«, în care va arăta bunele însușiri ale poporului român precum și fărădelegile la cari se dedă guvernul unguresc față de acest popor vrednic deoare să mai bună.

Dr. Aurel Murășian, Directorul »Gazetei Transilvaniei«, a întrat Dumineca trecută, în 31 Oct., în temniță în Brașov, pentru a-și împlini osândă de 8 zile la care a fost judecat pentru conchemarea conferenței la Brașov în ajunul alegerilor. Te folosești de-un drept dat de lege, și te înfundă în temniță! Dreptate, nu glumă!

Logodnă. Dl Silviu A. Damian din Orăștie, și-a încredințat de viitoare soție pe d-șoara Letitia V. Rimbaș din Brad. Trimitem călduroase felicitări!

Recunoștință bărbătilor mari. Pe sine se cinstesc poporul care își cinstesc pe bărbătilor ce își au cheltuit zilele vieții lor lucrând pentru binele obștesc. Si cu bucurie vedem că, dacă noi aici nu putem și nu facem, frații nostri din România lucrează și în privința aceasta frumos. Mihaiu-Viteazul, Stefan-cel-mare, George Lazar, eroii dela Grivița, și alții bărbăti mari ai națiunii sunt preamarăți prin statute, cari să vestească și celor de fată și celor viitori totdeuna numele lor și să le aducă aminte de faptele lor. Si acum primăria orașului București are ear'un plan frumos de acest fel: să ridice încă trei mari monumente pe piețele capitalei, unor bărbăti, cari deși nu în războaie cu arma, dar în războaie cu peana și cu mintea lor, mult au făcut pentru mărirea iubitei lor patriei, a Terrii-Românești. Se va ridica anume pe piața zisă Sărindar (după biserică de acolo), un monument lui Ioan Brătianu, pe piața Sfului George un monument lui C. A. Rosetti, ear pe piața Teatrului, unul Fraților Golești.

Moarte. Dna Elena Dr. Muntean de Făles născ. Zimmer, soția dlui adv. din loc Dr. A. Muntean, a început din viață la 3 Nov. n. a. c. în etate de 29 ani, lăsând în urmă-i o fiică orfană de abia 10 luni. Trimitem condolența noastră întristării familiei.

Zarandeană a publicat în »Trib. Pop.« dela Arad convocarea la adunarea constituțională pe ziua de 14 Noemvrie n. a. c. în Băia.

Liberat. Dl Ioan Neagu, preot în Gladna-română, osândit la sesă luni închisoare pentru »agitatie« contra nației cu pinteni, — a scăpat la 3 Nov. din Seghedin, implinindu-și pedeapsa.

Viriliști în congregație. La comitat s'a statorit lista viriliștilor pe anul 1898 cari pe temeiul dării ce plătesc întră de membri în congregație, ca viriliști. Cel dintâi pe listă e groful Toroczkay cu dare 3372 fl. 12 cr., ear cel din urmă Carol Baumann cu 141 fl. Au rămas afară din listă, 56 de înși dintră membri vecchi. Intre aceștia Români următorii (rămași afară): Petru Șerban, Avram P. Tovie, Ioan Cucean, Ioan Russu, George Bogdan, Ioan Serban, Mihaiu Avram, Petru Opra, Nicolai Furdui, Simeon Deac, Petru Câmplean, George Popovici, Alexandru Dima și Stefan Albu. Intre cei lăsați afară vedem și pe dnii Josef Graffius, ifj Bozzi Samu, Kónya Ferencz, din Orăștie, apoi pe dl Beke K. dela Geoagiu etc.

Toți cei rămași din listă, au drept a înainta recurs contra lăsării afară.

O foarte frumoasă expoziție de lucruri de mână stă acum de săptămâni deschisă la Sibiu, în casele »Albiniei«. »Reuniunea felelor române din Sibiu« a arăgiat-o. Toți căti au văzut-o n'au decât vorbe bune despre ea. Este o strălucită dovadă despre hărnicia mânărilor terenelor române. Să ne străudim la anul să se putem și noi, din comitatul Hunedoarei, mândri cu una așa!

Petrecere cu joc arangează tinerimea din societatea cojocarilor din Hunedoara la 20 Nov. n. în sala hotelului »Huniade«. Venitul curat va cădea fondului societății.

Cununie. Dl Ioan Iovaș, învățător la scoala comună din Valea, își va sărbă Dumineca în 26 Oct. v. (7 Noemvrie n.) cununia cu d-șoara Minodora Gabor în biserică gr.-or. din Certeșul-superior. Trimitem felicitări noastre!

In sfîrșit! Har Domnului, putem în sfîrșit da veste bună despre — drumul ce duce dela noi spre Binținți. Se lucrează la el și va fi în curând gata eară, după o odihnă de mai bine de-un an!

Dele Roma. »Foaia pentru toți« începând dela numărul 44 de Dumineca trecută, apare de două ori așa de mare ca până aci, în loc de 8 pagine are 16, și e de un cuprins întrădevăr bogat, instructiv și desfășător. O recomandăm cu căldură. În numărul seu amintim are între altele și un foarte interesant articol al dlui Dinu Zamfirescu, literat român și fost trimis al României la Roma. Articolul »Badea Cârțan la Roma« descrie întâlnirea ce dl Zamfirescu a avut cu cunoscutul nostru Cârțan, cobioul dela Opra-Cârțisoara, când părându-i prea scurte călătorii la Seghedin la martiri, apoi la Viena la Imperatrat să se plângă contra gendarmilor că'l bat și a ministrului Perczel că nu-i dă drept să vîndă cărți de care el vrea, — a mers oblu la Roma, să vadă el unde a tras Romul brazda de plug ce a călcăto Remus... Reprimem și noi interesantul articol.

Un tinér român cu portă bună și cunoșcend și limba maghiară, se recomandă de scriitor în vre-o cancelarie notarială sau altă slujbă. Numele se poate afla la administrația acestei foi.

Din pricina imobilului de material, a trebuit să întrerupem în nrul de față publicarea articolelor »Fapte« și »Statutele Reuniunii felelor române«, — începute în nrul trecut. Vor urma în cel viitor.

AMICITIE — DISTRACTIE

s. o.... In linștea iubirii noastre de azi vom sta ca 'ntr'o cetate, s'om asculta cu nepăsare de-a noastre ziduri cum se bate, ca valul întăritat de mare eternă lumii răutează! — tică.

.... Cu prilejul ultimei „petrecanii“ ai promis o posă, stii cui. Vezi nu o face uitată că vei avea de furcă cu „noi“ și indeosebi cu Uriciosul.

Ludovicus... De când și de unde atâtă sumeț? Nu cumva favorisnăduti „musa“ ai dat peste vre-o „venă de aur“? Justifică-te!

Saxoul.

Isoare de venit pentru învățători.

De D. Comșa.

(Urmare din nr. 42).

Între simburii buni de vînzare se mai numără cei de gutui și cireșe. Mult mai ieftini sunt firește simburii de prune și peruci atât de spornici la strîns.

Din o parte a simburilor strînsi învățătorii ar putea prăsi, în grădina școlară sau proprie, resp. în amândouă, mulțime de pădureți, cu deosebire meri și peri. Supuși fiind la îngrijirile cuvenite, pădureții reușesc la noi pretutindene, chiar și unde clima e aspră și pămîntul sărăcăios. Asupra procederii când cu séménatul și cultura mai departe, învățătorii nostri sunt orientați și resp. pot recurge la ceea-ce scrierile și practica le îmbie cu prisos. Rămâne să accentuăm aici, că o grădină de abia 300—400 m. pătrați ajunge pentru de a scoate în vînzare an de an mii de pădureți, cari au bună trecere și răsplătesc munca și așa puțină, adese mai bine decât pomii roditori. Reuniunea agricolă e năpădită primăvara cu cereri și ar putea mijloci vînzarea de zeci de miile de pădureți, suta cu 50—100 cr.

Frăgării, cireșii, prunii, castanii nobili, alunii italieni atât de trainici, se caută și ei, firește în măsură redusă. Cu atât

mai bine s-ar căuta persecuții timpurii americană cari, deja prin Iulie și August, produc fructe deplin coapte, mari și gustoase. În mare pot fi vânduți, cu prețuri relativ bune, păducei de 3—4 ani pe seama gardurilor vii și acăi (salcâmi), cari se pun bucuros spre a ocroti tărâmuiri surpăcioase ori expuse la inundări.

Mai presus de pădureți sunt fără îndoeală altoi, cari mai ales ei ar trebui să răsărită cu sutele și miile în grădinile scolare și învățătoarești. Asemenea păduretilor, ei reușesc și unde clima și pământul nu priesc culturii poamelor. De recomandat e prăsirea mai ales de meri și peri, în câte numai 1—2 soiuri, alese, cum se zice, pe sprâncenă. Dacă întrunesc condiții de dorite, asemenea altoi pot fi vânduți cu destulă înlesnire, bucată cu 30—100 cr. și chiar mai scumpi. Pe o întindere de 5000 m. pătrăți (cam 3/4 jugere) încap nu mai puțin de 20.000 altoi. Producând an de an numai câte 500—1000 bucată, învățătorii și preoții nostri și-ar putea ajuta de minune.

În grădinile întinse uneori căt cuprind ochii s-ar putea prăsi altoi cu ridicata. De altcum, prăsirea de altoi se recomandă pentru cari au grădini mari întocmai ca și pentru cari nu ar fi având unde cultivă poame multe, tărâmul disponibil fiind strîmt și expus la vînturi sau furtuni etc. Spesele impreunate cu prăsirea altoi sunt neînsemnante. Căteva uinelte și material în preț de vre-o 10 fl. ajung pentru de a recolta miile de altoi. Știut e însă, că altoi cer muncă și îngrijiri fel și fel, mai ales primăvara. Cine nu întrevine cu stăruință, cu încordat zel și pricepere, nu o scoate la cale.

Dar în proporție cu ce ea aduce, economia cîmpului și tinerea vitelor cătă trudă nu reclamă, cătă jertfe și încordări! Și totuși, mulți învățători și preoți neglijă grădinile și renunță astfel la venit sigur, mai ales sub cuvînt, că exploatarea cîmpului ar fi mai rentabilă și că pe seama grădinei nu le-ar fi rîmânînd îndestul timp. Nu ni-se pare intemeiată această scusă nici chiar pentru cari stăpănesc moșii întinse, multele brațe și timpul ce le prisosește fiind de ajuns pentru de a exploata moșile și totodată grădinile. Cu atât mai puțin se nimerește acusa de mai sus cănd vorba e de moșile îndatinate, căteva jugere arătură și feneță, cari adese nu consumă decât jumătatea timpului de muncă. Restul ar trebui folosit între altele pentru cultivarea în regulă a grădinilor. Acei cari își împart timpul și precumpănesc împrejurările date, multe pot isprăvi, cine nu, lucră orbecând și fără spor.

Abstracție făcînd de cari trăesc numai din leșoară, neavînd măcar grădină lor proprie, necum arături, feneță, vii etc., există la noi o seamă de învățători, mai puțini la număr, cari posed locuințe cu grădini și cel mult 1/2—3 jugere moșie la câmp sau nici atât. Dini puținul că au, reamintim, unii scot căstig relativ mare, producând poame alese, struguri sau alte roade bănoase. Sunt însă și de cari au brațe vînjoase și destoinicie în cultura pomilor și totuși, de leneșii sau indolenții ce sunt, ei merg până și lăsa pustiute aceste grădini, singura lor avere productivă. Înălțins zicem leneșii și indolenții; căci ce alta e a petrece lungul timp de vacanțe eacăsa, în umblete zadarnice tără nici un rost.

O scădere, de cari pătimesc mulți din învățătorii altcum zeloși și diligenți, este că nu se îndură a cheltui pentru uinelte, material etc. și se mulțămesc astfel cu o producție în mic, 30—100 pădureți sau jumătate atâtia altoi, ca și cănd s-ar putea realiza căstiguri mari fără spese și muncă din greu. De dorit ar fi să înceapă cu producția în mare, care ea promite răspplată grasă.

Rari comune la noi, unde din cauza pămîntului sau a climei nu ar isbuti cu profit nici un fel de poame. Sunt earăși numeroase tînaturi, adese foarte largi, unde poamele isbutesc excelent. În regiunea vinului cum și aiurea, la adăpost, reușesc persecile și caisele, perele și prunele de soiuri gîngăse și chiar migdalele, castanele nobile, nucile, pe scurt, mai toate felurile de poame. Soiuri răbduri, d. e. alune uriașe, struguri (coacăză), agris etc. reușesc la noi pretutindenea fără excepție. De un timp încoace, poamele se bucură de trecere, care merge sporind. Poame de soiuri târzii și alese, îndoeșbi mere, nuci, pere și prune pot fi vândute cu ridicata și aduc bun profit. Chiar și în anii puțin mănoși se expoartă dela noi sumedenie de mere și nuci. (Va urma),

Sz. 774—1897. (275) 1—11

Arveresi hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szászvárosi és nagy-szebeni kir. járásbiróság 1895. és 97. évi 998 és 1112 számú végzése következtében Drasser Vincenz és „Transilvania” bizt. társaság végrehajtató javára végrehajtást szenvedett ellen 290 frt és 141 frt s jár. erejéig 1895. évi február hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás után felül és lefoglalt és 1638 fratra becsült szarvasmarhák, szekerek, edények és szóbabutorokból stb. álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbiróság 9564—1897 sz. végzése folytán végrehajtást szenvedett lakásán Balomiron leendő eszközösére 1897 évi november hó 19-ik napjának d. u. 1 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzszetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szászvároson, 1897 évi november hó 3-ik napján.

Kónya Ferencz
kir. bir. végrehajtó,

Răsbunare fioroasă.

Am pomenit la timpul meu și noi despre «revoluția din Croația». Erau un amenunt, trist, i-am putea zice chiar sălbatec, care ne arată unde poate împinge domnia ungurească pe popor, când l-a făcut să-și peardă răbdarea.

Indoeșbi în comitatul «Lica» teranii catolici, au mare temere că Ungurii vor să-i despoie de credință și de neamul lor, și pentru asta îi uresc pe Unguri că nu se poate spune, și pe toți cari se arată cătuși de căt de-o pănură cu Ungurii.

Prin Septembrie era ferbere mare, că Ungurii fac noue încercări de a le maghiara chiar biserică, de aceea teranii păzau săptămâni întregi bisericile, de teamă să nu se trezească cu steag unguresc pe ele, că atunci le sunt perduți!

Si pe când așteptarea era mai mare în popor, s'a întîmplat că vre-o 3 slujbași dela catastru să meargă în Sjeniceac în treburi de comasătie. Slujbașii erau cunoscuți ca «oamenii stăpânirii», maghiaroni! Repede s'a lătit vestea că ei vin să pună biruri nove! Teranii s'a năpustit atunci asupra lor, și i-au omorât în chip îngrozitor! I-au tăiat ca pe porci, au implantat în ei furci de fer, au tăiat carne din trupurile lor, ba teranul Marc Paderariu s'a îmbiat să mânce carne frigă, dacă cineva îi plătește 1/2 litru de rachiу. Toma Lonciar a jucat pe stîrvurile lor zicînd că-i cuminecă, și ridicând în sus pe nenorocii dintre cari numai unul mai trăia, îi întrebau tot felul de murdării. Mile Iurici a tras pe burta lui Brozovici 50 de bâte când trăgea de moarte. Mile Bizici a rupt cu dinții carne de pe față lor. Si altele de acest fel.

Lucrul e fios, negreșit, și arată unde poate duce ura nemărginită pe care stăpânirea ungurească o înmagăzinează într'una, zeci de ani de-arîndul, în inimile popoarelor nemaghiare căzute pe păgâna ei mâna. Anul 1848 e fios și el în astfel de cruzimi, și e de învățătoră, întîmplările din Croația ar putea fi și ele, dar nu le sunt! Ei par a crede că nu s-ar putea să mai urmeze un 48 și nu vreau să gândească ce ar putea să atunci!

Nenorocii supuși croați sunt închiși și dată acum judecății. Dintre teranii arestați contra a 34 s'a ridicat învinuirea de omor întreit; 3 sunt acuzați pentru a fi luat parte la omor; toți apoi acuzați pentru revoltă și cățiva pentru jefuire.

Judecată grea are să-i isbească negreșit. Si, când judeci că, în urma urmelor, cine e vina că astfel de cruzimi se pot întîmpla? trebuie să recunoști că adeveratul vinovat e: guvernul unguresc cel de acum și cele trecute, cari de zeci de ani desnădăjduesc prin purtarea lor bietele popoare și le împing spre astfel de hotărîri desnădăjduite!

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barbu.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍ, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depunerii: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000. (196) 23—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depunerii, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
- 5) arendează și exarendează realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlochează operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

La institut se mai află 500 acțiii proprii, puse în vîndere conform Prospectului staverit de Directiunea institutului sub Nr. 68/1897,

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în bioului institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, în Iunie 1897.

Directiunea.

Baie de aburi, basen și vane, în Orăștie

= Strada Ferăriei 8. =

Proprietatea d-lui S. Birthler.

Încălzire centrală! Cea mai mare eleganță și comoditate! Cea mai mare curătenie! Arangamente pentru toate trebuințele!

Prețuri ieftine!

În baie se întrebuințează numai apă de riu strcurată!

Toate conductele (aparatele), pentru a fi asigurate contra ruginei, sunt făcute din aramă roșie! Fiecare vane e provizată și cu un **douche!**

PREȚURILE BĂILOR:

Abonament pentru 12 băi de abur . 5 fl. || O baie singuratică de abur . . 50 cr.
Abonament pentru 12 băi de vană . 4 fl. || O baie singuratică de vană . . 40 cr.

În fiecare Duminecă baie comună de basen, à 25 cr. de persoană.

Ordinea de scăldat, în baia de aburi:

LUNI:	Domni.	Dame.
MARTI:	Dame.	Dome.
MERCURI:	Domni.	Dome.
JOI:	Dame.	bai comuna.

Baia de vane stă la dispoziție atât pentru domni cât și pentru dame, în toate zilele.

Bilete și cărți de abonament se pot cumpăra în insuși localul băii (Strada Ferăriei 8.), apoi în tipografia fraților Schuller, în prăvălia domnului F. F. Widmann și în cofetăria dlui J. Eisenburger.

Onoratul public este respectuos rugat prin aceasta, a onora baia mea prin întrebuințare numărătoare.

Cu toată stima:

S. BIRTHLER.